

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemoma sodeleže in pravnika. — Inerati do 50 peti vrti do 100 vrti do 250, od 100 do 300 vrti do 250, večji inerati peti vrti do 4. — Popust po dogovoru. Inerati davek posebej. — Slovenski Narod vsakega meseca v Jugoslaviji Din 12.-, za tiskarstvo Din 25.- Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 2.
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocenovca ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Preokret v gdanskem sporu:

Začasen umik Nemčije

Zaradi odpora Poljske in v bojazni zaradi morebitnega bojkota berlinske olimpijade je Nemčija opustila nadaljnje akcije glede Gdanska do jeseni

Berlin, 9. julija. r. Narodno socialistični krogi priznavajo, da bo treba za enkrat odgoditi sleherno akcijo v smislu Greiserjevih želj glede sprememb v Gdanku. To odgoditev pa utemeljujejo s tem, da bi bila zaradi eventualne narodne socialistične revolucije v Gdanku ogrožena berlinska olimpijada. Obenem pa naglašajo, da bo treba jeseni vse kakor docela osvoboditi Gdansk. V takem smislu je napisal daljši članek tudi poročevalec »Berliner Tageblatt«, ki pravi, da je nujno potreben odločen nastop gdanske vlade proti opoziciji. Opozicijske stranke so docela nepotrebne in škodljive. Svobodno mesto Gdansk se čuti popolnoma varno pod zaščito močne nemške države. Isti poročevalec citira tudi izjavo Greiserja, ki jih je dal na banketu, ki so ga v Gdanku privedli v čast posadki nemške križarke »Leipzig«, ki je sedaj tam na obisku. Greiser je poudaril, da mora Gdansk spet postati nemška luka, ki bo na razpolago nemški vojni mornarici.

Kadar se je izvedelo, je direktor političnega oddelka zunanjega ministra Dickhoff, ki je sprejel angleškega in francoskega poslanika, ker je minister von Neurath na dopustu izjavil, da Nemčija ne namerava z vojaško silo zasedati Gdanska in tudi nicesar drugega podvzeti proti obstoječemu mednarodnemu redu.

Na temelju sklepov sveta društva narodov iz leta 1922 je vrhovni komisar v Gdanku pooblaščen v primeru potrebe pozvati na pomoč poljsko vojsko, da tako izpolni spoštovanje gdanskih statuten. Anglija in Francija sta sklenili nele podpreti tak eventualni korak vrhovnega komisarja v Gdanku, nego izdati tudi s svoje strani posebne varnostne ukrepe. Za to je Dickhoff ponovno naglasil, da Nemčija ne namerava poslati svoje armade v Gdansk in tudi ne storiti nicesar kar bi kakorkoli po speshilo revolucionarni pokret v Gdanku.

Zatiranje opozicijskega tiska

Gdansk, 9. julija. AA. Upravnik policije je prepovedal socialno demokratski list »Danziger Volkstimme« za 5 mesecev. V utemeljitvi pravi, da je list, čeprav je bil že začasno prepovedan, nadaljeval z objavami člankov, ki so ogražali javno varnost in kalili ne le stike z nemško državo, temveč tudi odnose s poljsko republiko.

„En sam top je več vreden ko vsi pakti in Društvo narodov“ Italijanski pogledi na mednarodni položaj

Rim, 9. julija r. Italijanski listi z zadovoljstvom pišejo o zadregah Francije in Anglije, ki sta s svojo politiko zašli v zagnatost. »Popolo d'Italia« pravi, da bi bila situacija v Evropi danes docela drugačna, ako bi bili v Parizu in Londonu pokazali več razumevanja za predloge Italije, ki je že s svojočasno predlagala uvedbo direktorja veselil. Pri tem opozarja na položaj Nemčije, ki je šla po isti poti, kakor Italija. V zvezi s tem podčrtava besedni govor nemškega propagandnega ministra v Weimaru, ko

je dejal, da je Nemčija odstranila vse vsiljene ji ovire ter se oborožila, dobro vedo, da vsi pakti in Društvo narodov niso toliko vredni, kakor en sam brzostrelni top. Samo v senci bajonetov se more izvesti prepoved Evrope. »Popolo d'Italia« odobrava to stališče Nemčije in vprašuje, kakšen bi pač bil danes položaj Italije, če bi slabotna in neoborožena čakala na odločitev Društva narodov in v kakšnem položaju bi bila danes Nemčija, če bi se ne bila kljub vsem mirovnim pogodbam znova oborožila.

Angleško-ruska nasprotstva na dardanelski konferenci Rusija hoče zapreti črno morje

Pariz, 9. julija o. Po poročilih pariškega tiska se položaj na dardanelski konferenci vedno bolj poostruje. Odnosaji med Anglijo in Rusijo so zopet zelo napeti. »Petit Journal« ugotavlja, da se je znova pojavila staro tradicionalno nasprotstvo med Londonom in Moskvo. Rusija hoče docela zapreti črno morje. Anglija pa vztraja pri svoji doktrini o svobodi morja, ki je temelj njene tradicionalne pomorske politike.

Listi poročajo, da je zaradi tega nasprotstva nastala tudi pregrupacija malih držav. Zlasti je opaziti zблиžanje med Anglijo in Turčijo, kar vzbuja v Rusiji veliko nevarnost. Anglija se trudi čim bolj približati se Turčiji, predvsem zaradi Italije, ker so grške in turške luke važna oporišča za angleško vojno brodogradnjo v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

Ras Imru na čelu nove abesinske vojske

Džibuti, 9. julija. o. Iz notranjosti se neokupirane Abesinije poročajo, da je začasna abesinska vlada pričela zbirati abesinsko vojsko, ki jo je italijanska vojska razbila. Abesinski vojski so bili znova oboroženi in so prejeli tudi mnogo plinskih mask. Ras Imru namerava na čelu abesinske vojske še pred koncem tega meseca prodrati proti Adis Abebi.

Huda eksplozija v angleškem vojnem laboratoriju

London, 9. julija. z. V laboratoriju topničarsko-tehniškega zavoda v Woltwicu je nastala eksplozija. Več oseb je ubitih, med njimi tudi major Long, vodja oddelka v tamšnjem arsenalu. Ubिता sta bila z njim tudi dva delavca. Laboratorij je popolnoma uničen.

Opozicijski voditelji odvedeni v Nemčijo

Pariz, 9. julija. r. Berlinski poročevalec »Journal« je dobil informacije, da namerava narodni socialisti v Gdanku se bolj poostriiti režim. zatrei vse opozicijske časopise in ukiniti vse opozicijske stranke. Po vesteh iz Varšave so narodno socialistični organi v zadnjih 48 urah že zaprli

vse opozicijske politične voditelje in jih poslali v Nemčijo, od koder ni mogoče nicesar izvedeti o njihovi usodi.

Narodni socialisti so tudi zasedli poslopje, v katerem stanuje komisar Društva narodov Lester. Pravijo, da hočejo s tem preprečiti eventualne demonstracije, v resnici pa so poslopje zasedli za to, da onemogočijo Lesterju vsak stik z opozicijskimi strankami

Varšava in vprašanje Gdanska Poljska bo odločno branila svoje pravice

Varšava, 9. julija AA. Po vrnitvi zunanjega ministra Becka v Varšavo pišejo vladni listi, da Poljska nikakor ne podpira zahteve predsednika senata svobodnega mesta Gdanska glede položaja visokega komisarja Društva narodov. Prav no bene osnove ni, da bi Poljska kakorkoli branila politična stremeljenja svobodnega mesta Gdanska. Poljska mora pokazati primerno hladnokrvnost in energično braniti svoje pravice v Gdanku. Ne le v Zenevi, temveč tudi v Berlinu morajo razumeti pravice, ki jih ima Poljska v Gdanku in ki izhajajo iz pogodb. Poljska ne more dovoliti kršitve določb teh pogodb. Listi poudarjajo, da bi pomenilo nastopiti proti sami zgodovinski logiki, če bi naprtili Gdanku stike z Nemčijo, ki jih celokupno prebivalstvo tega svobodnega mesta ne uvideva. Zgodovinska logika zahteva, da postane Gdansk poljsko pristanišče. Nemške vesti o doseženem sporazumu s Poljsko v varšavskih merodajnih krogih demantirajo kot netočne.

Varšava, 9. julija. o. Zaradi odločne intervencije Francije in Anglije v Berlinu nastopajo poljski listi danes z mnogo bolj svobodno in ne več tako rezervirano kakor včeraj in zadnje dni sploh. To ne velja le za opozicijske nego tudi za vladne liste, ki naglašajo, da je poljska vlada pripravljena odločno nastopiti, če bi Greiser kakorkoli nameraval izvršiti, kar je v Zenevi napovedal. »Kurier Poranny« govori o nervoznosti narodnih socialistov v Gdanku in pravi, da se povsem razumljivo bojuje, da bi mogla eventualna volina zmaga opozicije v Gdanku spremeniti nele njih

hov položaj v svobodnem mestu Gdanku, nego vplivati tudi na položaj v Nemčiji sami. Toda to se Poljske ne tiče in zato ne more biti razloga, da bi se svobodno mesto Gdansk spet priključilo nemški državi. Tega tudi pretežna večina Gdanska ne želi ne glede na to, da bi pomenila priključitev Gdanska k Nemčiji prevrat in prekršitev sedanje gdanske ustave in zgodovinske misije.

Krakovski »Ilustrowani Condizionie« opozarja, da bi se enakemu izizvanju in žrtvam, kakor sedaj vrhovni komisar Društva narodov izpostavlja tudi poljski generalni komisar, če bi ga poljska vlada poslala v Gdansk. Zato Poljska ne more pristati na spremembo gdanskih statuten in tudi ne za ceno takozvanega prijateljstva Nemčije. Konservativni »Czas« pravi: da je brutalni strankarski režim narodnih socialistov v Gdanku prav tako protizakonit, kakor sleherni prekršek statuten tega svobodnega mesta in motnja dobrih odnosov Gdanska napram Poljski. Nihče ne oporeka kulturnemu nemškemu značaju Gdanska niti potrebam stikov med Gdankom in nemško državo. Toda ustava v smislu ideje današnje nemške države absolutno ne bi odgovarjala okusu in potrebam ter tudi željam gdanskega prebivalstva. Ker se bodo v kratkem pričela pogajanja o gdanskem vprašanju, bo treba poudariti posebej to dejstvo. Pričakovati je, da bo Poljska sedaj izrekla resno besedo.

Angleški kralj bo prebil počitnice v Franciji

Pariz, 9. julija. AA. Angleški veleposlanik je obvestil notranjega ministra Salengro o želji kralja Edvarda VIII., ki hoče 14 dni počitnice preživeti na Rivijeri Cote d'Azur. Oba sta izdelala načrt tega bivanja.

Interparlamentarna unija

Budimpešta, 9. julija. AA. 32. konferenca interparlamentarne unije je danes dopoldne končala svoje delo. Prihodnja konferenca bo leta 1937 v Parizu. Za predsednika interparlamentarne unije je bil vnovič izvoljen bivši predsednik belgijske vlade Carton de Wiart. Predsednik jugoslovanske narodne skupščine Stevan Cirić in predsednik senata Ljubomir Tomašić sta izvoljena za člana sveta interparlamentarne unije. Za njuna namestnika sta izvoljena poslanec Preka in senator Ploj.

Huda nesreča čsl. vojaškega balona

Praga, 9. julija. b. Včeraj so se vršile priprave za vaje opazovalnih balonov, ki bodo tekmovali z ruskimi opazovalnimi baloni. Ob 15. se je dvignil češkoslovanski vojaški balon in dosegel je višino 5080 m. Iz dosežaja se nepojasnjenega vzroka je balon začel nenadoma padati in je treščil na neko njivo. Nadporočnik Udrtna, ki je bil poveljnik balona, je bil na mestu mrtve. Njegovo truplo je bilo popolnoma izobličeno. Nadporočnik Vyhodil je dobil hude poškodbe po glavi, polomljen pa ima tudi obe roki, dva nadaljnja člana posadke pa imata popolnoma zdrobljeni roki.

Rickett v Beogradu

Beograd, 9. julija. p. Znani finančni Rickett zopet potuje v Abesinijo. Z letalom je včeraj prispel v Beograd, odkoder je pa takoj nadaljeval pot proti Atenam in Džibuti. Novinarjem ni hotel dati nikake izjave.

Vilfan suspendiran?

Zaradi nedolžne izjave hoče JPZ onemogočiti našega najboljšega plavalca

Ljubljana, 9. julija.

Beograjska »Politika« je nedavno objavila interview svojega ljubljanskega dopisnika A. M. z znanim plavcem Ilirije in državnim rekorderjem Draskom Wilfanom. V tem interviewu pravi Wilfan med drugim, da se naša plavalna zveza premalo zanima, da se naša plavalna zveza premalo za olimpijado, da ni preskrbela nobenega trenerja in da sploh ni denarja za trening olimpijske reprezentance. Jugoslovanska plavalna zveza v Zagrebu je zaradi te izjave pozvala Wilfana na odgovor in mu zagrozila s takojšnjim suspendom.

V krogih Ilirije je ta korak zveze povzročil razumljivo razburjenje. Zaradi nedolžne izjave, ki pa, mimogrede omenjeno, popolnoma odgovarja dejanskemu stanju, naj bi bil najboljši jugoslovanski plavec suspendiran. Prepričani smo, da so bile Wilfanove besede izrečene v edinem namenu, da koristi našemu plavalnemu sportu in da ni imel namena kritizirati postopanja plavalne zveze. Popolnoma točno je, da je zveza dozdaj počivala in ni pokazala niti najmanjše volje, da omogoči našim re-

presentantom za olimpijado dober in sistematičen trening. Od vodstva Ilirije plavalne sekcije smo izvedeli, da bo Ilirija, v primeru, da bo stopil suspend v veljavo, izvajala konsekvence, Ilirija se dobro zaveda važnosti, ki jo igra v našem plavalnem sportu. S svojim delom je omogočila, da je naš plavalni sport dobil vrsto odličnih plavčev in je mnogo pripomogla, da se je naš plavalni nivo dvignil do mednarodne kvalitete. Kakor hitro bo Wilfan suspendiran, Ilirija ne bo nastopila na državnem prvenstvu in tudi ne bo dala v državno reprezentanco niti enega svojega tekmovalca. Kaj bo potem prvenstvo brez Ilirije, si lahko mislimo, ko vemo, da je Ilirija že dve leti najboljši plavalni klub v Jugoslaviji. Prepričani smo, da bo zveza uvidela pogrnost svojega koraka in da se bo vna zaveda se pravočasno uglasila. Wilfan je najmočnejše orožje Jugoslavije za olimpijado in edini, ki ima izgleda na placement. Naša reprezentanca brez Wilfana ne bi pokazala prave moči jugoslovanskega plavalnega sporta in sploh ne bi imelo smisla, da se udeležimo olimpijade.

Abesinija je notranja zadeva Italije

Dokler Evropa tega ne prizna, Italija ne bo sodelovala na nobeni konferenci

Rim, 9. julija. o. Italijanski tisk se obirnoma bavi s sklepom italijanske vlade, da ne pošlje svoje delegacije na konferenco v Monstreuxu in tudi ne na bruseljsko konferenco lokarnskih sil. Italija predvsem ni zadovoljna z ženevsko politiko Anglije in zahteva, da Društvo narodov prizna aneksijo ter prekliče svojo razsodbo, s katero je bila Italija proglašena za napadalca. Pravi razlog, da Italijani ne pojejo v Monstreux in Bruselj, pa je okoliščina, da je Anglija obdržala povečano brodogradnjo v Sredozemskem morju in da je znana pogodbena o vojaškem sodelovanju sredozemskih držav v primeru kakega spora v sredozemskem bazenu še vedno v veljavi, čeprav so sankcije že ukinjene. »Giornale d«

Italia« napada Anglijo, da postavlja lasti pred gotovo dejstvo, in da hoče s konferenco v Monstreuxu držati Italijo v šah. Smešno je, pravi list, da Anglija opravičuje se zmerom trajajoče ojačanje svojega lundovja v Sredozemskem morju s pravničkim izgovorom, da spor med Društvom narodov in Italijo še ni rešen, da je Italija še vedno žigosana kot napadalca in da aneksija Abesinije še vedno ni priznana. »Tribuna« proglašata stališče Anglije za diplomatski trik, s katerim ji ni treba priznati stvarnih dejstev. Abesinski problem je nepreklicno rešen in če bi v Abesiniji nastali tudi kakšni upori, bi bila to stvar Italije in nikogar drugega.

Abesinski cesar se je hotel pobotati z Italijo

Informacije italijanskega tiska o miroljubnih ponudbah neguša, ki pa jih je Italija odklonila

Rim, 9. julija r. Italijanski listi objavljajo zanimive informacije o pogajanjih, ki so se s svojočasno, še predno so Italijani začeli svoj vojni pohod proti Abesiniji, vršile v Rimu med italijansko vlado in abesinskim poslanikom Afeworkom. Abesinski cesar je bil pripravljen poravnati se z Italijo. Da bi ustregel italijanskim željam po ekspanziji v vzhodni Afriki, je abesinski cesar ponudil Italiji odstopev nekaterih delov abesinskega ozemlja, tako da bi Italija dobila neposredno zvezo med Somali in

Eritrejo. Kot odškodnino za to je zahteval abesinski cesar eno milijardo lir. Razen tega je bil abesinski cesar pripravljen prepustiti Italiji eksploatacijo naravnih bogastev Abesinije, v kolikor koncesije že niso bile odane drugim interesom. V to svrhu naj bi se bila osmovala posebna italijansko-abesinska družba. Polovico čistega dobička bi pripadala Abesiniji, polovica pa Italiji. Mussolini pa je te predloge odklonil in eo ostala pogajanja brez uspeha.

Počastitev Nikole Tesle na Sorboni

Intimna proslava jubileja velikega jugoslovanskega učenjaka

Pariz, 9. julija AA. V natlačeno polni dvorani Sorbonne je bila enoči proslava 80. letnice velikega fizika in slavnega sina Jugoslavije Nikole Tesle. Prvi je govoril dekan filozofske fakultete in opozoril navzoče, da se vrši proslava ravno v tisti dvorani Sorbonne, v kateri se često alihi Teslini ime, to je v dvorani, v kateri se predava fizika. Pozdravljajoč navzoce znanstvenike, diplomate in mladino, je predsednik jugoslovanske vseučiliške mladine v Parizu dr. Milan Jelisičević, rekel med drugim, da se bo jugoslovanska mladina trudila, da bo vredna svojega velikega rojaka.

Prof. Dormoy je imel nato strokovno predavanje o Teslinem delu. Rekel je med drugim: Kadar priganete žarnico v svoji hiši, kadar uporabljate elektriko, potem vedite, da ste za to največ dolžni Nikoli Tesli. Predavatelj je posebno podčrtal ustvarjalno silo Tesle in njegovo ogromno delavnost, kar je tudi odlika rase, kateri pripada. Profesor Jeauville je govoril o proslavi Tesle v Beogradu in poročal o vtisu, ki ga je takrat dobil v Beogradu. Rekel je, da bo Francija nudila potrebno podporo, ko se bo v Beogradu gradil Teslin inštitut.

Dekan filozofske fakultete je nato ljubeznivo povabil jugoslovanskega poslanika dr. Božidara Purica, naj kaj pove o Tesli. V zelo naravnih improvizacijah je dr. Puric razložil nekoliko osebnih vtisov, ki jih je imel s svojim sestanekom s Teslo v Ameriki. Podčrtal je, da moramo Teslo spoštovati ne sa-

mo kot velikega znanstvenika, ampak tudi kot velikega človeka, ki je vse svoje življenje posvetil znanosti in ustvarjanju novih dobrin, ki naj služijo človeštvu. Ob koncu je jugoslovanski violinist Stevo Prnjat zaigral jugoslovansko rapsozijo od Ljotke in slovanske plesne od Dvoržaka. Nazadnje je mladi tenorist Josip Papo zapel pesem »Vihar« in še eno pesem od Miličkaga. Po tej slavnosti je dr. Puric povabil dijakke na intimen prijateljski sestanek in ostal nekaj časa med njimi.

Obnova parlamentarizma v Litvi

Kovno, 9. julija AA. (DNB) Predsednik republike je podpisal ukaz, s katerim sklicuje prvo sejo parlamenta, izvoljenega v juniju, na dan 1. septembra. Litevski parlament se bo tedaj po 10-letnem odmoru na novo sestel.

Borzna poročila.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih, 9. julija Beograd 7.-, Pariz 20.25, London 15.35, Newyork 305.75, Bruselj 51.625, Milan 24.10, Madrid 41.95, Amsterdam 207.90, Berlin 128.20, Dunaj 57.90, Praga 12.70, Varšava 57.70, Bukarešta 2.50.

Makulturni papir
proda
"prava "Slovenskega Naroda",
Ljubljana. Književna ulica števil. 5

STANOVANJE
 potrebno s pritisklinami v Trdovoj ulici 8-II. se odda za dvogost. Natančne informacije da se Aloma Company d. z o. s. ljubljana Aleksandrova c. 2. 196

Obsojena pisana mati

Zalostno življenje 12 letne Zofke se je razgrnilo pred sodnikom

Ljubljana, 9. julija. Tudi G. Marija je prišla k razpravi s svojim 4 ali 5 let starim fantkom. Na zatožni klopi je sedel med materjo in očetom, ki je bil tudi obtožen.

Sodnik: Zakaj ste prišli z otrokom? Marija: Ga ne morem nikomur zaupati, če grem pedenat, ga moram tudi seboj vzeti!

Sodnik: Otroku ne bo sedel na zatožni klopi. Posadite ga zadoj v klop za pričo. Fantek se je tako znašel na klopi za pričo. Obtožen je bil v kopalno oblečko. Mati mu je zažugala, naj bo miren, fantku je pa kmalu postalo dolgočas in šel se je tobožgan. Drsal je spretno po klopi med vso razpravo od enega kraja do drugega. Se bolj spretno je vedno preskočil oba držaja, ki sta ga ovirala pri drsenju. Tu pa tam se je ozrl po obstanku in nakrmil obraz.

Mariji in njenemu možu je očitala obtožnica, da sta silno grdo ravnala z 12-letno Zofko, ki je Marijina pastorka, torej hčerka moževe prve žene, ki je že umrla.

Sodnik in državni tožilec sta sprva kar strmela. Marija jima je odgovarjala tako energično in drzno, kakor da sta ona dva obtožena.

Državni tožilec: Vi ste pa huda ženska! Ali je doma tudi taka?

Moz: Tudi! Je zelo nervozna.

Sodnik: Tu nervoznost nič ne pomaga! Državni tožilec: Prava pisana mati!

Marija zapirajoč svoje oči v državne tožilec, se postavi v ofenzivno držo in s povzdignjenim glasom zapoveduje: Gospod državni pravdnik, prosim, da besedo takoj nazaj vzamete!

Državni tožilec: Ho, ho, ne bom nič besede nazaj jemal!

Sodnik: Vedite se, kako se spodobiti, sicer bom druge strune napel!

Marija: Prosim!

Po tem razburjenem in napetem prizoru smo slišali zalostno zgodbo 12-letne Zofke. Maceha ji je nalagala najtežja dela v hiši, prepevala jo je večkrat na klopi za pričo, priložnostno jo je imela hude podplutbe po vsem telesu. Zaprta je v sobo, da deklica ni mogla opraviti svoje potrebe in je naredila v papir ter vse skupaj vrgla skozi okno na dvorišče. Nekdo ji je maceha tlačila metlo v usta. Prepevala jo je tudi s kopačem. Butala jo je ob zid in ji nekoč izpulila šop las. Deklica ni smela jesti pri družinski mizi, spala pa je na slamnjenici v kuhinji. Maceha ji je zagrozila, da jo bo še bolj prepele, če bo komu povedala, kaj se z njo godi. Psovala jo je in ji rekla, da bi bilo najbolje, da bi jo vrgel vzel. Skrajno surovo in prostaško je govorila vprčo nje o njeni pravi materi, ki je bila baje udana pijači, kakor je izjavil mož. Šolsko vodstvo na Sv. Jakobu je izjavilo,

da je bila deklica pridna in ubogljiva, toda potu ni mogla slediti, ker je prišla v šolo vsa izmučena in prestrašena ter živčno izčrpana. Deklica je večkrat pobegnila od doma. Ljudje so jo našli vso sestradno in premraženo in dobri ljudje so se je usmili ter jo nasitili.

Marija je krivdo zanikala. Njen mož je pa priznal, da je Zofko nekoč samo kaznoval z gumijasto cevjo. Predobro so ravnali z njo, sta se obtožena zagovarjala, zato je bila Zofka taka. Sodisce se je prepiralo, da sta oba skrajno surovo in brezsrčno ravnala z Zofko ter je obsojila Marijo na mesec dni strogega zapora, moža pa na 10 dni strogega zapora, oba pa pogojno. Državljanske pravice sta izgubila za 2 leti. Kazni nista sprejela. Marija se je postavila kakor petelin in kričala, da bodo morale vse priče zopet pred sodnika in da bo moralo Zofka iz Čehoslovaške, kjer je sedaj pri svoji teti.

DRAGA IN ZAMOTANA LJUBEZEN

Po zaslišanju vseh treh je sodnik ugotovil, da je vse skupaj zelo zanimiva civilna pravna zadeva. Šlo je namreč za drago, zamotano, in z denarjem pomazano ljubezen.

Ona ima že kakih pet križev, on je pa mlajši. Ona je vdova, on pa ločen. Ona pa je tudi boljša njegovih otrok. Obtožena pa je bila ona, in sicer zaradi jurjev, ki jih je dobila od njega. On pravi, da jih je samo posodil, ona pa trdi, da je imel z njo ljubezensko razmerje in je dobila denar kot nekakšno odškodnino.

Sodniku se je vseeno čudno zdelo, da je Miha dal toliko jurjev za ljubezen. Tudi se je pa zdelo, da ni dobila nič preveč. Čisti račun in dobri prijatelji, si je najbrž mislila. Sodnik jo je opozoril da so paragrafi, ki prepovedujejo tak zaslužek.

Miha se je smehljaj in govori zelo samozvestno. Dopolniti si pa ni dal dosti. Sodnik in državni tožilec sta mu dopovedovala, da mu ne kaže pričati. Naj se odpravi pričevanju, ker bi mu utegnilo škoditi. Miha se ni zmenil za opomine. So ljudje na svetu, ki jim ni pomoči!

Miha je izjavil, da nikakor ni res, da je imel razmerje z Mico. Mica ga je skoraj proseča gledala z zatožne klopi in mu prigo varjala: Miha, daj mi gmah, saj veš, da je resnica Bogu in ljudem ljuba! Miha se ni zmenil za njene prošnje in je trdil svoje. Po ovinkih je pa le priznal, da je bil nekoč pri njej, bil pa je zelo pijan, v kolikor se ve spominjati.

Zamotanost te zadeve pa je v tem, da si je Miha izposodil denar, ki ga je dal Mici, in da je oškodovan prav za prav ona tretja, ki je bila zaslišana za pričo. Od nadaljnjih izpovedi prič zavisi zdaj njegova in njena usoda. In tudi usoda one tretje, oziroma usoda njenih jurjev.

kraje. Ta sejem bo pomemben zlasti za konzumente iz Ljubljane in okolice, ki zahajajo prav radi v naše kraje kot izletniki in si bodo ob taki priliki nabavili ceno in v dobro sadije.

Ob priliki, ko poročamo o naši razstavi, moramo pohvaliti tudi naše litijske gospodine go. Šriharjevo, go. Boriskovo in druge, ki so razstavile različne kuharske umetnosti iz zgodnjega sadja. Razstavo je organiziral litijski šol. upravitelj g. Rostohar, sol-

ska mladina pa je izdelala lepo uspele fantazijske reklame, ki so šle po vsem srežu in vzbudile obilo zanimanja za našo prvo česnjevo razstavo. Upamo, da trud ni bil zaman in se bodo uspehi pokazali še bolj naslednja leta, ko bodo prišle zasavske in doljske češnje do tiste veljave, ki jo tudi zaslijujo. Z nakupom našega blaga bo povsem nepotreben uvoz italijanskih češenj in ostalega zgodnjega sadja.

Japonski filmi in kino

Tudi Japonci imajo svojo Greto Garbo, ki se imenuje Iryie Takako

Tokio ima ulico, v kateri je skoraj vsa, ka hiša kino. Vsa pročelja so polepljena z ogromnimi portreti filmskih starov in preenetljivimi dramatskimi prizori v prekožvijetnih barvnih fotografijah. 20. stoletje je dalo Japoncem s filmi zopet srednji vek, v kateri se Japonci navdušeno zatekajo iz naraščajočega zapadništva v vsi kulturi. Filmi o junaštvih in vrlinah pradedov in prababic, samurajev in skromnih vojakov so jim najljubši.

Po obeh straneh ulice valove množice, s hiš vzhajajo zastave z ogromnimi naslovi filmov in zarometi skačejo od lepaka k lepaku. Ljudstvo ima veličansko izbiro in vstopnice so zelo nizke. Za deset senov že lahko sediš.

Bojni film je nem, toda iz temne govori napovedovalec za igralca Tik platna stoji, opremila dejanje ter govori z moškim, ženskimi in otroškim glasom. Umetnik je v govorjenju.

Gledalci z rozi z napeto pozornostjo na platno, ženske si otirajo solze in vsi so zamaknjeni v davno dobo, ko na Japonskem še ni bilo nobenega tujca in so se borili Japonci le proti japonskim rojakom. Črna, belo se odbija na platnu japonska pokrajina, srebrno se lesketajo mala jezera, temni otočki se prikazujejo in še temnejša drevesa, pa mesec, mesec, ki je poseben ljubljeneč. Iz žrel ognjenikov bruha bela para in zlata polja z rižem se lesketajo v soncu. Pa se vrše boji samurajev; en sam junak premaga pokesa in požene v beg petdeset napadalcev. A zmagoviti samuraj ima rojstvo vas, v nji ljubico ali ženo z otroki. Po čudnih zapletkah in ngetstih ovirah jih končno najde mrtve ali blazne, in samuraj izvrši sam na sebi harakiri...

Drugi film je iz moderne dobe, iz sedelobnega zakona. Mož je pretrpano zapadnjaški, a žena pretrpano konservativna, na zadnjaška. Včasih je sveda narobe mož nazadnjak, a žena popolna Evropka. Konflikti trajajo dobro uro, a happy end je moder kompromis ali pa krvava tragedija.

Tretji film je zvočni in ima za vsebino probleme, ki jih je zanesla zapadna civilizacija v japonsko družino: razkol med stari in otroke. Moderni boyce in modernega »girla« proti očetom in materam starih, starih načel. Suieti, kakršnih smo se letos in lani nagledali tudi v ljubljanski drami!

Veak program ima torej tri filme in iz, menoma jih spremljata dva orkestra: eden je kajpak — jazz! Predstave so zaradi dolgovestnih dialogov za Evropejca mučne, toda Japonci so virtuozno vztrajni in potrpežljivi. V modernih filmih preseča nedostajanje mimike in gestikulacije. Najrazličnejše strasti izražajo le z nervozno spodnjo ustnico ali s povečanjem vseh ust; poljuba ne poznajo. V najtopeljših ljubzenskih prizorih prislonita on in ona le glavo h glavi in se — jokata. V kinu Ja, poncve lahko vidiš osepljivo resnico, da japonski možje, sinovi najbolj moškega naroda, več in lažje jokajo kakor možje katerega koli naroda na svetu.

Fotografije japonskih filmov pa so optični užitek in najbolj prozaični prizori so na fotografijah poetizirani. Najlepši so po, učni kulturni filmi.

Razen domačih zgodovinskih in sodobnih ter kulturnih filmov pa vrte tudi ameri, kanske. Na leto pokažejo okoli 250 teh filmov, zlasti bogatejšim in kulturno zapadnjaško orijentiranim slojem. Domače filme gleda najrajši ljudstvo, predmetje, provinca. Zlasti mladini je tuj film ljubši, ker se iz tujih filmov uče oblik zapad, ne civilizacije. Za zabavo ji ni toliko, ko, likor za pouk. Japonski mladini je ameri, škali film nekaj bonton! Iz teh filmov se

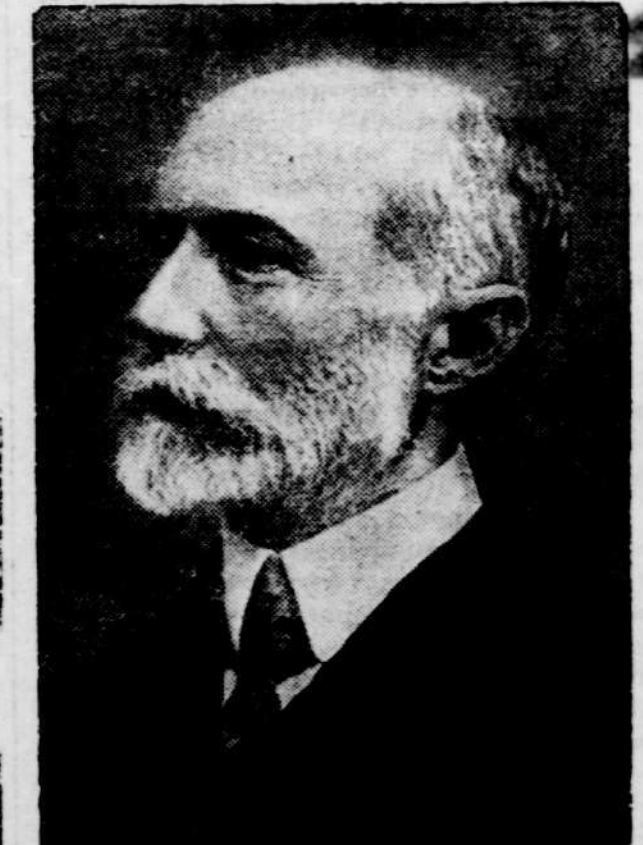
uči, kako se je treba pravilno zapadnjaško vesti, kako se je treba pravilno oblačiti in kako se pravilno govori angleško. Japon, ski obrtniki pa kopirajo pohištvo, zrcala, vaze, svetilke, modne obleke, torbice, pal, ce i, dr., da jih potem — sami izdelujejo.

Japonci imajo tudi svojo Greto Garbo in se imenuje Iryie Takako. Edgar Laj, tha piše v svoji knjigi »Japan gestern, heute, morgen«, da je Takako ne le naj, lepša in najljubša japonska igralka, nego tudi ena najlepših žen na svetu! Igra v starojaponskih filmih v kimonih in v naj, modernejših filmih kot dama velikega sve, ta v globoko dekoltiranih evropskih ve, černih toaletah. Vitka je, ima ozek, nežen obrazek, velike oči, zvok glasa ter zna igrati prepričljivo in pretresljivo. Po ro, du aristokrata, je hotela postati slikar, ca, slučaj pa jo je pahnil v filmski atelje! Danes petindvajsetletna je star, avtor in režiser ter glavna igralka lastne filmske družbe.

Japonci zahtevajo prevsem tragične fil, me. Brez solz film ne žanje uspeha. Zlasti ženske so razočarane, če se ne morejo jo, kati. Celu v komedijah morajo biti tuji tragični konflikti. Narod 70 milijonov lju, di zahteva mnogo filmov, zlasti domačih, zakaj provinca ne mara tujih. Zato Japon, ci svojih filmov skoraj prav nič ne izvaž, jo, saj jih imajo jedva zase dovolj.

100 letnica Chamberlainov

Vo vsej Angliji so včeraj proslavili 100. letnico rojstva tvorca državne gospodarske enote Josefa Chamberlaina, ki je bil do svoje smrti leta 1914 priča dozorevanja iz njegovega dela kličbo imperialne setve. Od leta 1836 do naših dni je prav za prav stoletje Chamberlainov, kajti tudi dva njego, va sinova Austen in Neville izpovedujeta očetov politični nauk. London je proslavil stoletnico rojstva svojega velikega rojaka z veličastno svečanostjo v Albert Hallu. Prisostvovala ji je tudi bivša slavljenceva soproga gospa Carnegieva, dalje njegova sestra 80letna gospa Jamesova in sin sir Austen. Pa tudi Birmingham je proslavil včeraj 100letnico rojstva svojega zaslužnega župana.

V tem stoletju tvorijo trije Chamberlaini najvažnejše razdobje razvoja parlamentarne demokracije, započete v Angliji že z velikim reformnim aktom leta 1832, ko je

dobil tudi srednji stan volilno pravico in s tem pravico do sodelovanja pri upravi države. Dotlej je bila politična moč v rokah veleposestnikov in mesta kakor Birmingham in Manchester, v parlamentu niso imela svojih zastopnikov. Nadaljne reforme iz leta 1868 in 1874 so pospešile razvoj tak, ko je postal birminghamski trgovec z vija, ki Chamberlain župan mesta. Moderni demokratični radikal in liberal je postal kmalu v Gladstonovi vladi trgovinski minister. Letošnja proslava je posvečena v prvi vrsti spominu na njegovo delo v ministertvu kolonij v letih 1895 do 1903, ko je angleški državnik prvič naglasil misel gospodarske enote države kot obrambo zlasti proti nem, ski izvozni ekspanziji. Chamberlain je že takrat zahteval carinsko enotnost države. Zdaj se spominjajo njegovi učenci, kako je Anglija med vojno izkoristila sadove nje, govega dela.

Letalec — gentleman

V nedeljo je prišla iz Melbourne vest, da se je tam smrtno ponesrečil letalec C. J. Melrose in z njim ing. M. A. C. Campbell. Melrose je bil sloviti avstralski rekordni letalec, star šele 22 let. Že kot 19 letni mladenič je dosegel svoj prvi rekord, ko je v petih dneh in 11 urah obletel Avstralijsko. Jeseni 1934 je prekosil Mollisonov rekordni čas na progi Port Darwin (Avstralijska)—London za celih 14 ur; preletel je to progo v 8 dneh in 9 urah. »Petit Parisien« poroča o Melrosejevi nesreči:

Melrose je odletel iz Melbourne in namenjen je bil v svoje rojstno mesto Adelaide. Bilo je zgodaj jutraj in vsi na letališču so ga svari, naj odloči polet, ker je bilo slabo vreme. Mladi letalec je pa odgovoril, da krene na pot, ker je tako sklenil. Komaj je pa preletel 40 km od Melbourne, se je pripetila nesreča. Tam so ljudje videli, kako se je prikazalo v višini 150 m iz oblakov letalo in kakor da se je nenkrat raztrgalo je tresčilo na tla. Oba letalca so našli med skalovjem mrtva. Melrose je preletel že dvakrat progo Anglija—Avstralijsko in leta 1935, ko se je udeležil tekm na tej dolžinski progi, je imel mnogo izgledov na uspeh. Toda v Singapuru se je tekmovanju odpovedal, da bi pomagal iskati pogrešanega ameriškega letalca in udeleženca iste tekme Kingsfortha Smitha.

Težke posledice nesrečne ljubezni

Bliza Mount Creeka v kanadskem pragoz, du so našli oni dan mrtvega čudaka Johna Mereditha. Mož je živel več let v pragozdu kot divjak. Njegovo življenje je bilo zelo tragično. Pred davnimi leti se je zaljubil v čudovito lepo Betty Dravovo, toda dekle mu ljubezni ni vračalo. Zaman je bilo vse njegovo prizadevanje, da bi omečal njeno trdo srce. Končno je ohupal in se zatekel v pragozd, kjer je dal čudaku svoji nesreči. Sledil je drevo in v debela zdrava debla podrtih gozdnih orjakov je vrezoval z nožem podobo lepote, ki mu je bila pokvarila življenje.

Dvazaj so našli v pragozdu okoli 5.000 posekanih dreves s podobo lepe Betty v skorji. Gozdna uprava je poklicala policijo, ki je zgrabila besnečega zaljubljenca in ga zaprla v umobolnico. Toda Meredithu se je posrečilo pobegniti in skril se je daleč v pragozd, da ga niso mogli več izslediti. Končno ga je smrt rešila trpljenja. Vse kaže, da se je nanj podrla drevo in da je našel trgično smrt pod orjaškim deblom.

Kupuj domače blago!

Je Jakob spoznal svetlolaso Manimo glavo. Videl jo je samo mimogrede, kajti že v naslednjem trenutku je kočnja s skupino belih mask izginila v prahu. Ura je bila skoraj že pet, kočij je bilo vedno manj, zaloge cvetja so bile izčrpane in cvetlična slavnost se je nagibala h koncu.

— Ah! — je dejala Terezija veselo, — zabavala sem se skoraj tako dobro, kakor Anglež, moj sosed. Roke so mi že omagale in glava me začneja boleti. Kaj če bi se vrnila domov?

Bilo je jasno, da se maloruska kočija ne bo več prikazala. Jakob je vstal in odšla sta s tribune.

Za l'Esterecom zahajajo oče sonce je razlilo po sinjem morju zlato zarjo vinske barve. Na cesti, po kateri so se valile množice razigranih gledalcev, so stopali ljudje po raztresenih snopih, po šopkih velikih rož, in umirajoči pomladni vonj se je še širil iz tega pohojnega cvetja.

Tudi Jakob je čutil slab vonj narcis in vijolic iz šopka, skritega pod suknjem. Ni bilo dvoma, da mu je vrgla ta šopek Mania Bil je simbol vsega njegove bitja: širil je skrivnostni, opomi vonj. Črtni in sladki vonj ljubezni, ki prodira v telo, se pekoče razliva po žilah in neti v srcu ogenj.

André Theuriet:

Nevarna lepota

Roman

Kakor v gledališču, ko se dvigne zastor, so se najprej pokazale počasi vozeče kočije z domačini ali turisti v ponošenih oblekah. Peljali so se bolj zato, da bi kaj videli, nego da bi jih videli drugi. Seboj so imeli nekaj cvetja, ki so ga skopo metali na tribune. Gledalci so jim vračali to brez posebnega navdušenja. Potem so se polagoma pojavljale okusno okrašene, lepe kočije imenitnejših ljudi, ki niso štedili s cvetjem. Razpredla se je resnejša bitka. V kočiji, okrašeni z mimozami in vijolicami, je sedela mlada dražestna Američanka temnih las in črnih, sanjavih oči. Na njo je kar deževalo cvetje z vseh strani in vračala ga je v obilni meri. Nji je sledila velika, kočija, okrašena z belimi in rdečimi nageljkami, potem druga kočija, podobna velikemu kupu cvetja; kolesa, komi in kočija, vse je bilo ovito s cvetjem.

Šopki cvetja so leteli od vseh strani med glasnim smehom. V solnčnih žar-

kih je bil pogled na okrašene kočije z dražestnimi, vesela prekipeljavimi damami s pomladnim cvetjem in laseh in v svetlih oblekah slikovit in osvežujoč. Vse se je lesketalo v belih, žutih, rdečkah in vijoličnih barvah. Vnela se je prava bitka. Vsi so tekmovali med seboj, kdo bo razmetal več cvetja. Godbe so venomer igrale, prodajalke košaric so se kar teple za šopek pod konjskimi nogami, potem so pa hitele nazaj k tribunam in jih prodajale naprej. Kričale so samozvestno: »Šopki, čisto sveži šopki!« Anglež v žolti obleki, ne preveč izbričen, je kupoval to velo cvetje in ga metel znova v kočijo, smeje se pri tem na vsa usta kakor je pač navada Angležev. Kakor je prei glasno izjavil, se je dobro zabaval.

Jakoba je zanimala ta bitka in z mladostno čilostjo je metel šopek v nadi, da se bo baronica Lieblingova gotovo udeležila karnevalskega rajanja. Čutil se je, da je še ni opazil. Mnogo pozornosti je sledil z očmi kočijam in vozovom, v katerih so stale mlade, nališpane dame med košaricami cvetja na sedežih. Jakob je vse po vrsti ogledoval in zanimalo ga je zlasti, če je katera s kimanjem glave ali lokavim nasmehom pokazala, da je spoznala svojega prijatelja na tribunah. Takoj so začele metati nani šopke in se obrnile proč, zakriva-

joč si obraze s širokimi pahlačami, da bi odvrnile od sebe točo cvetja. Slikar ni nikjer videl znanih obrazov. Kar se je začelo, burno ploskanje in razigrana bitka cvetja se je obrnila v drugo smer.

Po vozni poti ob tribunah se je počasi pomikal ruski voz, ki so ga vlekli mužiki v maloruskih oblekah. Okrašen je bil z žitnimi snopi, plavicami, marjeticami in rdečim makom. Sredi voza so poskakovale pirotke in domina v belem atlasu ter metale dež cvetja med množico. Anglež je vzklilnil »hura« in naenkrat je izpraznil svojo košarico. Za Jakobom je nekdo zaklical: To je voz knežine Kolobine!

V naslednjem hipu je padel slikarju na prsa šopek narcis in vijolic. Po prvem presenečenju je začel iskati z očmi damo, ki je znala tako dobro strejati, toda voz z žitnimi snopi je bil že mimo in v beli skupini pirotk in domine je mogel spoznati samo lokavi obraz Sonje Nakvaske. Bal se je, da bi utegnila Terezija opaziti njegovo početje in brž se je obrnil k nji. Toda Terezija ni obrnila pogleda od dam v kočiji in ni opazila, da je postal Jakob tarča. Skrivaj je Jakob stisnil narcise in vijolice pod suknjič, potem je pa nekam boječe pričakoval, kdaj se vrne voz knežine Kolobine. Mania Lieblingova se je udeleževala